

Врз основа на член 22 став 1 точка 2 од Законот за локална самоуправа („Службен весник на РМ“ бр.05/02) и член 70 од Статутот на Општината Битола („Службен гласник на Општината Битола“ бр.10/05, 17/08, 08/19, 14/20, 19/20 и 05/21), Советот на Општината Битола на седницата одржана на 27.12.2021 година, донесе

ПРОГРАМА

за животната средина за 2022година

Вовед

„Секој човек има право на здрава животна средина. Секој е должен да ги унапредува и штити животната средина и природата. Републиката обезбедува услови за остварување на правото на граѓаните на здрава животна средина“, се пропишува во член 43 од Уставот на РСМ.

Покрај уставните определби за животната средина, во правниот поредок се нормирани и повеќе прописи кои ги регулираат заштитата и унапредувањето на животната средина во Република Северна Македонија. Законот за животната средина, Законот за заштита на природата, Законот за водите, Законот за заштита од бучава во животната средина, Законот за квалитетот на амбиентниот воздух, Законот за управување со отпадот, се дел од овие прописи.

Цели на програмата

Мерките и активностите за заштита и унапредување на животната средина се од јавен интерес, а Општина Битола е должна да планира соодветни активности и од својот Буџет да обезбеди финансиски средства за таа цел.

Програмата ги утврдува мерките за заштита на животната средина и природата на подрачјето на Општина Битола за 2022 година, преку конкретни активности во рамките на сите медиуми (воздух, вода и почва) и областите на животната средина (отпад, бучава, природа, биодиверзитет, клима...) и сите елементи кои претставуваат неделива целина од животната средина.

Со Програмата се дефинираат конкретните проекти, потребата од нивно реализирање, целите кои ќе се постигнат и потребните финансиски средства.

Заштита на квалитетот на амбиенталниот воздух

Управување на квалитетот на амбиенталниот воздух се врши преку :

Реализација на Планот за подобрување на квалитетот на амбиенталниот воздух

Планот за подобрување на амбиенталниот воздух е стратешки документ според Законот за амбиентален воздух, Член 26, чија основна цел е превземање на мерки за намалување на нивоата на загадување и постигнување на соодветните гранични вредности за квалитет во утврдениот временски период согласно пропис донесен врз основа на овој закон. Истиот е донесен од страна на Совет на Општина Битола (Службен Гласник бр.16 25.11.2013 година). На територијата на Општина Битола, согласно овој стратешки документ, поставени се две мерни станици Битола 1 и Битола 2 преку кои секојдневно се следи квалитетот на амбиенталниот воздух.

За Општина Битола, како пилот општина избрана од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање се изработува нов 5 годишен План за подобрување на квалитетот на амбиенталниот воздух.

Реализацијата и спроведувањето на мерките предвидени со Планот треба да се одвиваат во континуитет, а истите се однесуваат на:

- **Оценување на квалитетот на амбиенталниот воздух** кое се врши врз основа на редовни мерења преку државната мрежа како и користење на техники за моделирање
- **Ажурирање на Катастар на загадувачи** - Согласно Програмата за животна средина за 2021 година, Општина Битола доби уште еден стратешки документ - Катастар на загадувачи на територија на Општина Битола. Со изработката на Катастарот на загадувачи се доби основна квалитативна и квантитативна база на податоци за состојбата со емиторите и емисијата на загадувачките супстанции во воздухот, водата, почвата, генералниот отпад и постапувањето со истиот, заради следење на трендовите на основните индикатори за квалитетот на животната средина во Општина Битола, како и заради контрола на успешноста на превземање на мерки врз

основа на соодветните одлуки и решенија на локално ниво. Неговата изработка е Согласно член 41 и 42 од Законот за животна средина и „Правилник за формата, методологијата и начинот на водење и одржување на Катастар,, при што целосно беа опфатени и реализирани сите содржини и активности, обработени податоци, извршена верификација на истите, а потоа внесени во база на податоци.

Доажурирање на постоечкиот Катастар на загадувачи со внесување на податоците од тековната година согласно Решенија за одобрени елаборати за заштита на животната средина и нови Б интегрирани дозволи е мерка предвидена за 2022 година.

- **Изработка на Зелен катастар на територијата на Општина Битола, кој претставува стратешки документ согласно Законот за јавно зеленило член 5 став 1.**
- **Изработка на ЛЕАП - развоен стратешки документ за состојбите во просторот, за идентификување на слабостите на локалниот еколошки статус и за предлагање мерки и активности за подобрување на истите, како обврзувачки документ согласно чл. 61 од Законот за Животна средина.**
- **Продолжување на континуитетот за стратешко планирање на сообраќајот – Изработка на Сообраќајна студија на град Битола, во која ќе бидат имплементирани сите претходно изработени сообраќајни студии, проекти и планови. Спроведување на мерката за намалување на загадувањето на воздухот во ЦГП е предвидена со Сообраќајната студија за ЦГП од 2021 година и воведување на еднонасочен сообраќаен режим во централното градско подрачје, со цел за намалување на бројот на возила и нивната фреквенција низ потесното градско јадро со насоки за намалување на брзината на движење на возилата. Оформување на зона 10 и зона 30 во близина на основните и средни училишта како и во потесното градско јадро. Трансформација на дел од сообраќајниците во пешачки зони, односно формирање на зони без моторни возила.**
- **Подобрување на јавниот превоз и трансформација во еколошки јавен превоз**
- **Изградба на велосипедски и пешачки патеки и стимулирање на здрави навики – продолжување на субвенционирањето на жителите на општината за купување**

на велосипеди и континуирано информирање на граѓаните за предностите од користење на велосипеди.

- **Безбедна и удобна инфраструктура која ќе овозможи независно и брзо движење низ градот и намалено загадување.**
- **Континуирана изработка на урбанистички и сообраќајни проекти како мерка за намалување на загадувањето на воздухот, но истовремено и намалување на бучавата и зголемување на безбедноста и мобилноста на сообраќајот на сите учесници. Реализација и изградба на велосипедски и пешачки патеки, за кои е изработена планска и проектна документација.**
- **Активна имплементација и контрола на веќе воведениот сообраќаен режим за тешки товарни возила и користење на постоечките обиколници**
- **Поставување и набавка на нови велопаркинзи и велоопрема на утврдени локации: Стара битолска чаршија- Монмартр, кај Борово, Стара битолска чаршија - Кафана Бриони, Градски парк кај Саатот, Педагошка и други**
- **Субвенционирање на домаќинствата за редовно чистење на оцаците во текот на целата година. Субвенционирање на оцаци е да се поттикнат граѓаните да ангажираат лиценцирани фирми и да се намалат штетните емисии од нечистите оцаци, бидејќи не исчистениот оцак е двојно поголем загадувач. Субвенционирањето може да се врши два пати годишно и тоа после сезона и пред сезона.**
- **Изработка на Регистар на оцаци**
Потврдите за извршеното чистење на оцаците ќе се доставуваат до општината и истите ќе бидат заведени во Регистар на домаќинства кои се греат со огревно дрво и на тој начин постепено би се изготвувал Регистарот на оцаци. Во истиот ќе се имплементираат корисниците на субвенции за инвертер клими согласно повикот од 2020/2021 година.
- **Инвестирање во Енергетска обнова на колективните станбени згради постари од 25 години. Општина Битола ќе субвенционира дел од средствата за нови енергетски ефикасни фасади.**
- **Зголемени инспекциски контроли на оцаците во домаќинствата, индустриските и занаетчиски постројки. Оваа обврска е пропишана во Законот за комунални дејности.**

- **Користење на мерки за намалување на прашината при градежни активности** (прскање, миење на гуми пред излез од градилиште и т.н.). Зголемени инспекциски контроли на градилиштата и собирањето на градежен шут и зголемени инспекциски контроли на субјектите кои управуваат со отпадни гуми и отпадни масла.
- **Јавно информирање за загадувањето предизвикано од согорување на отпад, земјоделски остатоци, шумски пожари**
- **Засилени инспекциски контроли на корисниците на субенции за инвертер клими** - да не користат огревно дрво како енергенс за загревање.
- **Засилени инспекциски контроли на останатите загадувачи на територија на Општина Битола**
- **Донесување и спроведување на планските документи во надлежност на Советот, Градоначалникот и локалната самоуправа за нивна реализација.**

Управување со отпад

Управувањето со отпадот во Општина Битола е регулирано согласно Програмата за управување со отпад 2020-2022 година во надлежност на ЈП “Комуналец“. Истата претставува плански документ кој произлегува од законските и подзаконски акти од Законот за управување со отпад.

- **Акција за собирање на пластиката, акција за чистење на градот**

Годишни акции за чистење и бесплатно собирање на кабастиот отпад на ЈП Комуналец од пред домовите на граѓаните со точно определување на кој ден каков вид на отпад ќе се подигнува. Граѓаните-домаќинствата кабастиот отпад наменет за отфрлање се должни да го отстранат-складираат во време кое ќе го предвиди ЈП Комуналец, пред влезот на куќите односно дворовите (за индивидуалните станбени домаќинства), додека за колективните станбени домаќинства во непосредна близина на станбената зграда - на начин што кабастиот отпад нема да го попречува слободното движење на пешаците и возилата од една страна, како и местото да биде пристапно за возилата на ЈП Комуналец да може несметано да го подигне. Вон определениот датум и време, како и одлагање на друг вид отпад освен кабастиот отпад не е дозволено. Општината е должна граѓаните-домаќинствата да ги запознае за датумот и времето, како и начинот за правилно одлагање на кабастиот отпад. При

тоа во координација со ЈП, да ги одреди –распореди месните заедници и населби каде и во кој ден ќе се спроведува акцијата. ЈП Комуналец е должно одложениот кабаст отпад во одредените термини целосно да го подигне без надомест.

- Редовно мапирање и расчистување на дивите депонии и оплеменување на просторот со нови зелени површини и фитнес зони.
- Јавен повик за собирање на хаварисаните возила на јавни површини
- Поставување на повратни вендинг машини за рециклирање на пластични шишиња и лименки во рамките на Проектот PPP- редуцирај, рециклирај, реупотреби.
- Проект #БитолаРециклира. Целта е граѓаните на општина Битола да рециклираа PET пластични шишиња и лименки, грижејќи се за околината и за животната средина за што ќе добијат субвенција од страна на Општина Битола за нивната грижа.

Заштита на водите

- Чистење на речните корита на територија на Општина Битола
- Чистење на речното корито и потпорните ѕидови од кејот на реката Драгор кое се организира секоја година од страна на Општина Битола во соработка со јавните претпријатија ЈП Комуналец и ЈП Нискоградба. На места каде коритото на реката е пониско да се превземат дејствија за проширување на коритото, подигнување на висината на потпорните ѕидови, со цел да не настане, прелевање и излевање на реката во период на обилни врнежи
- Проект Пречистителна станица
  - Континуитет во реализација на Проектот за пречистителна станица на град Битола
  - Реализација на изработен проект за колекторски систем за собирање на отпадните води од домаќинствата и туристичките објекти од селото Трново. Овај колекторски систем, понатаму, ќе се шири кон останатите делови од селото Трново и Магарево и приклучи на веќе изградената пречистителна станица. Следува изработка на секундарна мрежа и поставување на приклучоци до домаќинствата од село Трново. За отпадните води на хотел Молика се изработува техничка документација за уште една помала пречистителна станица со колекторски систем.

I. Заштита на почвите и уредување на зелените површини

Акција за нови зелени површини, зелени скверови како и одржување на постојните
Продолжување на Проектот Еко офанзива 3.

- **Изградба на спортско рекреативен центар, нов парк во Нова Битола и изградба на локални парковски површини – паркови во урбаните заедници.**
- **Подигање на дрвореди на тротоарите, паркинзите и вело патеките.**
- **Отстранување на диво поставените гаражи во зоните за колективно домување, изработка на проектни решенија за уредување на истите и трансформација во места со исклучителни вредности – решавање на паркирањето, но и формирање на зелени оази со места за одмор и рекреација, детски катчиња...**

II. Заштита од бучава

Континуирана изработка на сообраќајни проекти за зголемување на безбедноста и мобилноста на сообраќајот на сите учесници, воведување на велосипедски патеки на површини каде не постоеле истите.

Воведување на еднонасочен сообраќаен режим во централното градско подрачје,
Воведување на пешачки зони на места каде што биле коловозни ленти за автомобили -
укинување на постоечки сообраќајници.

- Насоки за намалување на бројот на возила и нивната фреквенција низ потесното градско јадро.
- Насоки за намалување на брзината на движење на возилата оформување на зона 10 и зона 30 во близина на основни и средни училишта како и во потесното градско јадро
- Насоки за зголемување на бројот на паркинг места за нивна полесна достапност

III. Подигнување на јавната свест

Подигнување на јавната свест со реализација на проекти, организирање на манифестации, одбележување на денови од еколошкиот календар, натпревари, дефилеа, работилници со пропаганден материјал и слично во соработка со ЈП Комуналец, градинки и основни училишта.

Целта е да ги охрабри луѓето да преземаат чекори за заштита на животната средина и да водат грижа за планетата.

Одбележување на Светскиот ден на животната средина 5ти јуни како еден од најзначајните денови за поттикнување на глобалната свест за заштита на животната средина.

Во насока на заштита на животната средина треба да се напомене и реализацијата на капиталните проекти за гасификација и топлификација на град Битола, кои ќе влијаат врз намалување на загадувањето и намалување на трошоците за енергија.

Финансирање на проектите предвидени со оваа програма

Финансирањето на проектите од оваа Програма, се врши од средства на:

- Буџетот на РСМ
- Буџетот на Општина Битола
- Средства на заинтересирани правни и физички лица чиешто барања и подрачја на интерес се прифатливи за Општината
- Донации
- Меѓународни фондови

Реализација на програмата

За реализација на Програмата се поднесува Извештај за нејзиното спроведување, по завршување на планскиот период.

Завршни одредби

Во текот на годината, Годишната Програма може да се менува и дополнува, во зависност од стратегијата и потребите на Општина Битола.

За реализација на оваа Програма е задолжена Комисијата за човекова околина при Советот на Општина Битола, Советот на Општина Битола, Градоначалникот на Општина Битола и Одделението за урбанистичко планирање и заштита на животната средина на Општина Битола.

Годишната програма ќе биде објавена во службено гласило на Општина Битола.

Програмата влегува во сила со денот на донесувањето а ќе се објави во „Службен гласник на Општината Битола.

Преглед на потребните финансиски средства од Буџетот на Општина Битола согласно Програма за животна средина за 2022 година

	Програма за животна средина	Буџет: 3 000 000,00 денари
1.	Изработка на Зелен Катастар	500.000,00 денари

2.	Изработка на ЛЕАП	400 000,00 денари
3.	Ажурирање на Кастар на загадувачи	100 000,00 денари
4.	Набавка на вендинг машини	2 000 000, 00 денари
	Субвенции	Буџет: 5 000 000,00 денари
1	Субвенционирање за набавка на велосипеди	1 000 000,00 денари
2	Субвенционирање на чистење на оџаци	300 000,00 денари
3	Субвенционирање на колективни згради за поставување на енергетски ефикасни фасади	3 000 000,00 денари
4	Субвенционирање на колективни згради за уредување на дворните места	700 000,00 денари
	Капитални инвестиции	
1	Набавка на опрема за видео надзор на јавни површини	1 500 000,00 денари
	Вкупен буџет	9 500 000, 00 денари

Бр.09-156/26
27.12.2021 год.
Б и т о л а

ПРЕТСЕДАТЕЛ
на Советот на Општината Битола
Габриела Илиевска

